SĄJŪDIS

SĄJŪDIS (Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis) – savaveiksmis visuomeninis judėjimas, subrendęs TSKP CK generaliniam sekretoriui M. Gorbačiovui demokratizuojant komunistų partijos kontroliuojamą TSRS politinę sistemą ir 1988 išsikristalizavęs į galingiausią politinę jėgą Lietuvoje. 1988 06 03 Vilniuje mokslo ir inteligentijos atstovai išrinko 35 asmenų Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinę grupę, kuri, intensyviai plėtodama politinę veiklą ir didindama įtaką visuomenei, ėmė formuoti Sąjūdžio struktūras Lietuvos rajonuose ir miestuose. 1988 09 09 Naujojoje Akmenėje, visuomenės susirinkime, išrinkta rajono LPS iniciatyvinė grupė. Ji rengė visuomenės susirinkimus, aiškino LPS tikslus. LPS I suvažiavime 1988 10 22 – 23 dalyvavo 10 Akmenės r. delegatų, suvažiavime į LPS seimą buvo rekomenduotas ir išrinktas S. Žalneravičius.
Sąjūdžio Akmenės rajono iniciatyvinė grupė po suvažiavimo persitvarkė į LPS rajono tarybą, įsteigė LPS rėmimo grupes Ventoje, Viekšniuose, Akmenėje, Ramučiuose ir kt. vietovėse, daug nuveikė, kad TSRS AT („liaudies deputatų“) rinkimuose rajono gyventojai balsuotų už LPS seimo narius K. Prunskienę ir R. Ozolą, kad būtų atkurta nepriklausomos Lietuvos valstybės simbolika. Trispalvė plevėsavo jau 1988 09 04 ekologiniame protesto mitinge Naujosios Akmenės stadione, oficialiai pirmoji rajone trispalvė iškelta 1988 10 11 Papilėje, prie S. Daukanto muziejaus. 1990 LR AT rinkimuose krašto rinkiminėse apygardose buvo išrinkti Sąjūdžio atstovai K. Inta ir Z. Vaišvila, LPS rajono kandidatų dauguma buvo išrinkti ir į Akmenės r. t-bą.
Tačiau LPS atstovai AT neišsaugojo vienybės, buvo priimta neracionalių, objektyvių realijų neatitinkančių sprendimų, teko skelbti paankstintus LR Seimo rinkimus, kuriuose nugalėjo kairiosios jėgos. 1992 05 01 LPS bazėje įsteigta dešiniosios pakraipos partija Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai). Į ją ir į Krikščionių demokratų partiją perėjus daugumai LPS lyderių, o Akmenės krašte – daugumai LPS rajono t-bos narių, Sąjūdis neteko opozicijos funkcijų, jo veikla prarado pirmykštę prasmę ir lyderio pozicijas visuomenės politinėje arenoje; į LPS gretas įsiliejo nemažai karjeristų, prisiplakusių ir sau naudos ieškojusių asmenų, tad buvusi galinga politinė jėga prarado visuomenės susidomėjimą. Po 1992 Sąjūdis Akmenės ir Viekšnių krašte veikė kaip nevyriausybinė politinė organizacija. Akmenėje palyginti ilgai veikė Sąjūdžio klubas, vienijęs dešiniųjų partijų atstovus ir šių partijų politikai pritariančius asmenis. Iki 1991 LPS rajono t-ba pirmininko neturėjo, jos veiklą koordinavo K. Inta, S. Žalneravičius, L. Rozga ir kiti t-bos nariai. Nuo 1992 LPS Akmenės r. t-bos pirmininku buvo K. Ina. 1995 Sąjūdžio veikla Akmenės r. buvo sustabdyta, atnaujinta 1997 (pirmininkas V. Krupovisovas, iki 2001), tačiau iš esmės savo funkcijų neatkūrė.